

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Byškovice 85

Byškovice 85, 277 11 Neratovice

Identifikátor školy:600 047 849

Školský úřad, zřizovatel: Školský úřad Mělník, Tyršova 105, 276 01 Mělník

Termín konání orientační inspekce : 7. - 8. března 2000

Čj.	031 119/00-4041
Signatura	oc3nt202

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Základní informace o škole

Zvláštní školu Byškovice navštěvují celkem 73 žáci v sedmi třídách s 1. - 9. ročníkem a jedním oddělením pomocné školy. V kmenové budově probíhá výuka čtvrtého až devátého ročníku. V odloučeném pracovišti školy (DDM Neratovice) jsou umístěny dvě třídy se zbývajících ročníky. Pedagogický sbor tvoří ze 70 % pracovníci s předepsanou pedagogickou a odbornou způsobilostí. Výchovně-vzdělávací činnost školy vychází z „Alternativního vzdělávacího plánu zvláštní školy pro žáky romského etnika,“ schváleného MŠMT pod čj. 35252/97-24. Vzdělávání jedné žákyně zařazené v pracovním stupni se řídí Vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy s čj. 24035/97-22. V letošním školním roce jsou tři žáci vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů a tři žáky zařadila ředitelka školy k diagnostickému pobytu. V pátém ročníku je integrován tělesně postižený žák. Škola nemá právní subjektivitu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byla sledována kvalita vzdělávání ve vyučovacích předmětech český jazyk a matematika.

Matematika

Týdenní časová dotace hodin vyučovacím předmětu odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Obsah časově-tematických plánů je v souladu s učebními osnovami. Úroveň bezprostřední přípravy učitelů na výuku měla kvalitu od velmi dobré po průměrnou, do jisté míry byla ovlivněna výběrem učebnic. Promyšleně připravená tabule pouze v jedné hodině pomohla zvýšit její efektivitu. Plánování a příprava výuky měla celkově průměrnou úroveň.

Ze čtyř hospitovaných hodin byla ve třech výuka zajištěna učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Prostorové podmínky jsou nevyhovující. Prostředí většiny tříd po estetické stránce nebylo pro žáky příliš podnětné. V některých učebnách chyběly kryty u zářivek, malba nebyla čistá, k výzdobě byly nedostačujícím způsobem použity nástěnné tabule s probíraným učivem. Podle finančních možností zřizovatele dochází k postupné výměně žakovského a úložného nábytku. Relaxační činnosti byly vhodně zařazeny pouze v jedné hodině. V průběhu hospitační činnosti nebyl zaznamenán negativní vliv sociodemografických podmínek na výuku. Personální podmínky byly velmi dobré úrovně. Materiální a psychohygienické podmínky lze celkově hodnotit jako průměrné.

Ve třetí třídě, kde jsou umístěny dva po sobě jdoucí ročníky bylo střídání přímé a samostatné práce v ročníkových odděleních dobře promyšleno. Pozitivní přínos pro žáky měla práce ve skupině, kdy byla respektována ve značném rozsahu zásada názornosti při použití různých modelů hodin. Efektivní názorné vyučování bylo zaznamenáno ještě v jedné hodině geometrie, kdy žáci prakticky sestavovali mnohoúhelníky. Zbývající hodiny výraznější použití pomůcek postrádaly, převládal zde frontální způsob práce. Učitelé většinou respektovali individuální možnosti žáků. Při řízeném rozhovoru se snažili přiblížit učivo jejich životním zkušenostem. V organizaci, formách a metodách práce ve sledovaných hodinách byla celkově pozitiva a negativa v rovnováze.

Málo výrazná úvodní motivace měla formu seznámení s cílem, popřípadě programem hodiny, v jedné hodině byly uplatněny prvky dopravní výchovy. Z průběhu některých sledovaných vyučovacích jednotek byla zřejmá snaha o posilování zájmu žáků o vyučování. Stručné

hodnocení práce v závěru hospitovaných hodin mělo převážně pozitivní charakter. Při hodnocení a klasifikaci respektují učitelé metodický pokyn MŠMT ČR čj. 10 182/98-24. Frekvence průběžné klasifikace v kontrolovaném vzorku žákovských knížek byla dostačující.

Motivace a hodnocení byly v souhrnu průměrné úrovně.

Učitelé v rámci stanovených pravidel jednání většinou respektovali osobnost žáka. K projevům nežádoucího chování přistupovali ve velké míře s příkladnou trpělivostí. V některých hodinách nebyl vymezen dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru, žáci nebyli vedeni k formulaci víceslovních odpovědí, jejich komunikativní dovednosti nebyly cílevědomě rozvíjeny. Úroveň komunikace v hospitovaných hodinách byla průměrná.

Jedna ze čtyř hospitovaných hodin matematiky měla velmi dobrou a tři průměrnou úroveň. Celkově byla úroveň výuky ve sledovaných hodinách matematiky hodnocena jako průměrná.

Český jazyk

Týdenní časová dotace hodin českého jazyka odpovídá ve všech ročnících realizovanému vzdělávacímu programu. Členění učiva v jednotlivých ročnících na jazykové vyučování a čtení, psaní a literární výchovu je v souladu s učebními osnovami. Všichni učitelé pracují s pomocí písemně zpracovaných tematických plánů pro jednotlivé ročníky. U některých žáků se vyučující řídí individuálními vzdělávacími plány, kde jsou výukové cíle přizpůsobeny schopnostem žáků. Příprava vyučujících na hodiny byla solidní. V oblasti plánování a přípravy výuky byla pozitiva s negativy v rovnováze.

Čtyři z pěti hodin byly odučeny pedagogy splňující podmínku odborné a pedagogické způsobilosti, jedna neaprobovaná. Výuka probíhala v kmenových učebnách, jejichž prostředí bylo pro konkrétní hodiny většinou málo stimulující, především v nich chyběly přehledy probíraného učiva, rezervy jsou i v estetické úpravě prostředí jednotlivých tříd. V letošním roce je v plánu malování školy. Učebny svými rozměry poskytují omezeně prostor pro pohybovou relaxaci dětí během výuky, proto jsou tyto aktivity zařazovány především o přestávkách, vhodně je využívána prostornější, pro tělesnou výchovu a tělovýchovné chvílky uzpůsobená hala. Vybavení učebními pomůckami a učebnicemi je na běžné úrovni. Personální zabezpečení výuky je velmi dobré, psychohygienické a materiální podmínky jsou průměrné.

Hodiny českého jazyka měly většinou klasickou stavbu. Opakování bylo realizováno účelně, nové učivo na něj dobře navazovalo. Na procvičování a upevňování učební látky měli žáci dostatek času. Při zadávání samostatné práce si učitelé ověřili, zda ji žáci správně pochopili, při řešení úkolů jim individuálně pomáhali a radili. Jejich výkony průběžně hodnotili a kontrolovali, respektovali při tom jejich dispozice. Hodnocení je chápáno jako součást výchovně vzdělávacího procesu. Znalosti žáků byly hodnoceny objektivně. V některých hodinách byl oceňován i jejich pokrok, bylo vhodně využito sebehodnocení žáků, mezipředmětových vztahů, četného množství vhodných pomůcek. Nedostatkem většiny hodin byla absence hodnocení splnění výukových cílů v závěru vyučovacích hodin a shrnutí nově probraného učiva včetně připomenutí dovedností, které se žáci naučili. Organizace výuky, uplatněné metody a formy práce jsou ve škole hodnoceny jako průměrné. Hodnocení žáků učiteli vykazuje pozitiva nad negativy.

Kromě jedné hodiny věnovali vyučující malou pozornost úvodní motivaci. V průběhu hodin nejčastěji motivovali pochvalou, zadáváním úkolů, které odpovídaly jejich schopnostem, výjimečně pestřejším střídáním činností. Spíše ojediněle kladli učitelé důraz na soustavný rozvoj komunikačních dovedností. V některých případech byla příčinou organizace výuky, jindy chyběl potřebný čas na promýšlení odpovědi na zadanou otázku a vedení žáků

k souvislému a spisovnému vyjadřování. Motivace, interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.

Výuka českého jazyka byly sledována celkem v pěti hodinách. Z nich měly tři velmi dobrou úroveň, dvě byly průměrné.

Celkově je úroveň vzdělávání v českém jazyce hodnocena velmi dobře.

Hodnocení kvality vzdělávání

Úroveň kvality jednotlivých předmětů byla hodnocena následovně: Výuku matematiky hodnotili školní inspektori průměrně, velmi dobře byl hodnocen český jazyk. Z celkového počtu sledovaných hodin měly čtyři hodnocení velmi dobré, pět mělo průměrnou úroveň.

Celkově je hodnocena úroveň kvality vzdělávání průměrně.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry vycházejí z podmínek školy v oblasti výchovně-vzdělávací i materiálně-technické. Prioritou jsou úkoly výchovného charakteru - výchova ke slušnému chování, k toleranci, proti vandalismu i dalším sociálně patologickým jevům, posilování výchovného působení školy a rodiny. V materiálně-technické oblasti je snaha podle finančních možností zajistit dostačující prostorové podmínky, především pro výuku praktických činností a tělesné výchovy. Doplnit vybavení školy výpočetní technikou, provést rekonstrukci sociálního zařízení v hlavní budově.

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů uvedených v kapitole Základní informace o škole. Ředitelka využila možnosti úpravy učebního plánu (pátý, šestý a devátý ročník) bez překročení týdenní dotace hodin. Vzdělávací nabídku doplňují čtyři nepovinné předměty a kurz plavání. V podzimních měsících byly uskutečněny dva turistické pobyty. V rámci tělesné a společenské výchovy probíhá příprava žáků na dopravní soutěž. Na měsíc červen je plánovaná škola v přírodě. V rámci minimálního preventivního programu sociálně negativních jevů je realizován projekt „Sám sebou.“

Hlavní úkoly pro letošní školní rok jsou uvedeny v celoročním plánu práce, ze kterého vycházejí měsíční plány. Termíny a osobní zodpovědnost jsou v nich uvedeny. Kontrola plnění zadaných úkolů je prováděna na provozních poradách přibližně jednou měsíčně. Písemné záznamy byly doloženy. Učitelé vypracovali časově-tematické plány učiva, sledování jejich plnění věnuje ředitelka školy náležitou pozornost. S individuálními plány žáků byli rodiče prokazatelně seznámeni.

Organizování

Na pedagogické radě dne 30. srpna 1999 vymezila ředitelka školy jasně povinnosti a pravomoci jednotlivých pracovníků školy. Metodické orgány vzhledem k malé velikosti pedagogického sboru nejsou ustanoveny, jsou jmenováni učitelé, kteří sledují problematiku (aktuality, soutěže apod.) v jednotlivých vyučovacích předmětech. Z hlediska funkčního organizačního uspořádání je nevýhodné umístění dvou tříd prvního stupně v budově Domova dětí a mládeže v Neratovicích. Přes tento nedostatek informace uvnitř školy jsou předávány dostatečně rychlým způsobem (měsíční plány, provozní a pedagogické rady, telefon).

Organizace školního vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům s výjimkou délky trvání polední přestávky (40 minut) z důvodů dopravní obslužnosti obce. Školský úřad v Mělníce tuto výjimku potvrdil dopisem s čj. 185/99 ze dne 13. září 1999.

Znění kvalitního školního řádu, který respektuje práva žáků, obdrželi rodiče na začátku školního roku. V kontrolovaném vzorku třídních knih, výkazů a katalogových listů nebyly shledány závažné nedostatky.

Informace pro rodiče zajišťuje škola v dostatečném rozsahu formou klasických třídních schůzek, individuálních pohovorů, návštěvou v rodinách. Škola se snaží vycházet rodičům maximálně vstříc, spolupracuje s romskou asistentkou, ředitelka se podle potřeby zúčastňuje schůzek Sdružení rodičů. Přetrvávajícím problémem v této oblasti je navázání kontaktu s menšinou skupinou rodičů, kteří nejeví o školu mnoho zájmu. Zprávy o životě školy jsou zveřejňovány v regionálním tisku i při prezentaci školy na veřejnosti (besídky, výstavy, sportovní a výtvarné soutěže, školní časopis apod.).

Formální i obsahová stránka Výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy má velmi dobrou úroveň. V jejím závěru je provedeno hodnocení práce školy za uplynulý školní rok.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy má charakter demokratického způsobu řízení s jasnými a srozumitelnými organizačními zásadami. Způsob vedení pracovníků se odráží v postupném naplňování koncepčních záměrů, žádoucí jsou účinnější zásahy do metod a forem vzdělávacího procesu. Stálý aktivní kontakt vedení školy s ostatními pracovníky zaručuje návaznost operativního řízení na plány vypracované ředitelkou, výchovnou poradkyní a jednotlivých pedagogických pracovníků. Velice dobrá úroveň komunikace vytváří dobré podmínky a motivuje vyučující ke zvyšování pedagogické a odborné kvalifikace.

Další vzdělávací akce v plánu DVPP vycházejí ze zájmu pracovníků a potřeb školy a získané poznatky jsou vzájemně konzultovány se zaměřením na uplatnění v praxi. Přestože jsou ve škole věnovány příslušné finanční prostředky na další vzdělávání, neobjevují se ve většině inspektovaných hodin prvky modernizace metod a forem práce.

Začínajícím nebo nekvalifikovaným učitelům je poskytována metodická pomoc ze strany uvádějícího učitele i vedení školy.

Ředitelka stanovila kritéria hodnocení pracovníků pro přidělování nenárokových složek platu. Tato kritéria dobře definují činnosti k přidělování osobního ohodnocení nebo mimořádných odměn. Všichni pracovníci byli prokazatelně s kritérii seznámeni na pedagogické radě, mají je k dispozici ve sborovně na nástěnce, byly schváleny základní odborovou organizací pracovníků školství.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka vypracovává plán kontrolní činnosti pro daný školní rok, který postihuje všechny oblasti chodu školy - výchovně vzdělávací a provozní. Plnění učebních osnov provádí ředitelka především formou kontroly pedagogické dokumentace a hospitacemi. Dalšími prostředky kontroly jsou zadávání ředitelských prověrek z českého jazyka a matematiky, kontrola žákovských písemností, výsledků vzdělávání. V realizaci osnov nebyly ve sledovaných předmětech shledány nedostatky.

Dokladem kontrolní činnosti výchovně vzdělávacího procesu jsou hospitační záznamy z jednotlivých hodin a zápisy v třídních knihách. Výsledky kontrol jsou individuálně projednávány s učiteli. Společně uskutečněná hospitace ředitelky školy se školní inspektorkou

a provedený následný rozbor dokládají schopnost postihnout základní přednosti a nedostatky sledované výuky. Plnění plánu dalšího vzdělávání je analyzováno na poradách. Ze zápisů vedení školy vyplývá stálá kontrolní činnost jak výchovně vzdělávacího procesu tak i provozu školy, včetně jejího hospodaření.

Plánování a organizování výchovně vzdělávací činnosti, vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň. Kontrolní mechanismy vykazují drobné a formální nedostatky, jejich úroveň je celkově hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti plánování, organizace, kontroly, vedení a motivování pracovníků je úroveň řídicí práce celkově hodnocena jako velmi dobrá s drobnými a formálními nedostatky.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce vedení školy s učiteli prakticky denně řešilo výchovné problémy žáků závažnějšího charakteru, což značně ztěžovalo a nabourávalo průběh výuky. Při rozhovoru se školními inspektorkami si učitelé jednoznačně stěžovali na celkově zhoršující se stav chování žáků školy. Vyučující jsou žáky často slovně, někdy dokonce i fyzicky napadáni. Přesto, že se škola snaží předcházet nežádoucím jevům v chování žáků například nabídkou zájmových kroužků, realizací projektu „Sám sebou“, pořádáním spousty sportovních a kulturních akcí pro děti, snahou o spolupráci s rodiči problémových žáků, nedaří se jí tento problém optimálně řešit. Postrádají možnost spolupráce a pomoci dalších odborníků. Nedostatkem je nezřízení odborného etopedického pracoviště, to znamená střediska výchovné péče, které by potřebnou službu zajišťovalo.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Celoroční plán práce, měsíční a další plány ředitelky školy.
- Koncepční záměry a úkoly pro období 1998 až 2000.
- Záписy z pedagogických rad a provozních porad.
- Školní řád, rozvrh hodin.
- Vzorky třídních knih, třídních výkazů a katalogových listů, žákovských knížek a sešitů.
- Individuální plány žáků.
- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy ve školním roce 1998/1999.
- Časově-tematické plány učiva.

ZÁVĚR

Podmínky

Personální podmínky výuky jsou velmi dobré. Sledované hodiny byly zajištěny ze 70 % učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Materiálně technické a psychohygienické podmínky hospitovaných hodin měly v souhrnu průměrnou úroveň. Nevyhovující jsou prostorové podmínky, velmi nutná je rekonstrukce sociálního zařízení v hlavní budově.

Hodnocení kvality vzdělávání

Sledované hodiny byly hodnoceny ve škále od velmi dobré po průměrnou úroveň. Učitelé měli k žákům trpělivý přístup, v převážné většině hodin s nimi pracovali podle jejich individuálních možností. Rezervy byly zjištěny především v rozsahu použití dostupných didaktických pomůcek a ve volbě vyučovacích metod.

V souhrnu lze úroveň výuky v hospitovaných hodinách hodnotit jako průměrnou, s negativy a pozitivy v rovnováze.

Hodnocení kvality řízení

Oblast řízení vykazuje celkově převahu pozitiv, globálně je její úroveň velmi dobrá. Neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu nebylo v průběhu orientační inspekce zjištěno.

Celkově je práce školy ve sledovaných oblastech a při současných podmínkách hodnocena jako velmi dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiřina Veselá	Jiřina Veselá v. r.
Členka týmu	Mgr. Marie Voláková	Marie Voláková v. r.

V Kolíně dne 4. dubna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. dubna 2000

Razítko

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad / zřizovatel: Školský úřad Mělník	2000-04-26	031 178/00-4041
Rada školy: Nežřízena	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány